

Zorgsector | Nummer 32 – 2024

Zorg & DAS

Juridisch inzicht uit de praktijk

Civiel recht, bestuursrecht en tuchtrecht

- Drie uitzonderingen op het beroepsgeheim van de arts
- Krijgt de broer inzage na de onterving?

Meesters in juridische hulp

Achtergrond

Drie uitzonderingen op het beroepsgeheim van de arts

Als een patiënt bij een zorgaanbieder voor zorg komt, sluiten zij doorgaans een geneeskundige behandelingsovereenkomst. De zorgaanbieder houdt een medisch dossier bij. De inhoud van dit dossier blijft in beginsel geheim tussen de zorgaanbieder en de patiënt. Dit noemen we het beroepsgeheim van de arts.

Dit beroepsgeheim geldt ook na overlijden van de patiënt. Slechts in drie uitzonderlijke gevallen kan hiervan worden afgeweken.

1. Toestemming

Met toestemming van de patiënt kan een ander dan de patiënt inzage krijgen in het medisch dossier. Deze toestemming moet duidelijk blijken uit het medisch dossier.

2. Melding van een incident

In geval van een incident biedt de wet een grondslag voor inzage in en/of afschrift van (delen van) het medisch dossier aan nabestaanden of andere vertegenwoordigers van de overleden patiënt.

3. Zwaarwegend belang

Ook een zwaarwegend belang kan grondslag bieden voor inzage in het medisch dossier. Degene die het dossier opvraagt moet met voldoende concrete aanwijzingen aannemelijk hebben gemaakt dat:

a. er daadwerkelijk sprake is van een (persoonlijk) zwaarwegend belang;
b. dit belang mogelijk wordt geschaad door geheimhouding van het medisch dossier; en
c. inzage in het medisch dossier noodzakelijk is om het zwaarwegende belang te kunnen behartigen.

Het is primair aan de hulpverlener om te bepalen of er inderdaad sprake is van een zwaarwegend belang. Het vermoeden van een medische fout kan een zwaarwegend belang zijn. Bijvoorbeeld als een jonge patiënt overlijdt bij een operatie die weinig risicovol is. De nabestaanden kunnen dan hun vermoeden van een medische fout onderbouwen door te wijzen op de leeftijd van de patiënt, zijn goede conditie en de positieve verwachtingen van de arts over de operatie.

‘Ook een financieel belang kan zwaarwegend zijn’

Ook een financieel belang kan een zwaarwegend belang zijn. In de KNMG-handreiking ’Inzage in medische dossiers door nabestaanden’ en de wetsgeschiedenis zijn drie financiële belangen genoemd. Nabestaanden kunnen om gegevens uit het medisch dossier van hun overleden familielid vragen als zij vinden dat zij ten onrechte benadeeld zijn door een wijziging van een testament, als zij belang hebben bij een uitkering uit een levensverzekering of als zij een beroep willen doen op een uitkering uit het Schadefonds Geweldsmisdrijven

De kern

- Bij een geneeskundige behandelingsovereenkomst geldt het beroepsgeheim van de arts.
- Er zijn drie uitzonderingen: bij toestemming, melding van een incident en een zwaarwegend belang.
- Het is primair aan de hulpverlener om dat laatste te bepalen.

Wat vindt u?

Wij zijn nieuwsgierig naar uw vragen of opmerkingen over dit artikel.

Mail ze naar Thomas Meulemans

twe.meulemans@das.nl

Casus

Krijgt de broer inzage na de onterving?

Recentelijk heb ik een huisarts bijgestaan in een procedure. Het ging over een nabestaande die vroeg om inzage in een dossier van een overleden patiënt.

Wat speelde er? De overleden patiënt van de huisarts had vlak vóór zijn overlijden zijn broer onterfd. Deze broer wilde inzage in het medisch dossier van de patiënt om aan te tonen dat de patiënt ten tijde van de testamentswijziging wilsonbekwaam was. Hierdoor zou het testament nietig zijn en zou de broer weer erfgenaam worden. De huisarts kwam bij mij met de vraag: mag ik inzage verlenen?

Zwaarwegend belang van nabestaande

Zoals mijn collega Thomas hierboven beschrijft, biedt de wet een aantal uitzonderingen op het beroepsgeheim, zoals het hebben van een zwaarwegend belang. In de genoemde KNMG-handreiking staat beschreven dat een nabestaande een zwaarwegend belang heeft als (1) een overledene diens testament heeft aangepast, (2) daarbij personen heeft onterfd, (3) en er concrete aanwijzingen zijn dat de overledene op het moment dat deze diens testament wijzigde, wilsonbekwaam was. Voor een geslaagd beroep op inzage moet ook zijn voldaan aan voorwaarden (b) en (c) uit het artikel hierboven.

‘Volgens de notaris was de patiënt helder ’

De broer toonde met het testament aan dat er voldaan was aan de voorwaarden 1 en 2. Hij moest daarnaast voldoende concrete aanwijzingen naar voren brengen waaruit zou blijken dat de patiënt wilsonbekwaam was ten tijde van de testamentswijziging. De broer bracht naar voren dat zijn naam met één letter verkeerd was gespeld en dat zijn geboortejaar met één jaar verschil verkeerd was genoteerd in het testament. Ook had de patiënt de broer niet gefeliciteerd op zijn laatste verjaardag, en wilde de patiënt niet dat de broer op zijn begrafenis kwam.

Rechter: aanwijzingen onvoldoende

De broer spande een kort geding aan tegen de huisarts, om inzage in het medisch dossier te verkrijgen. De rechter woog mee dat de notaris die het testament had opgesteld, had verklaard dat de patiënt helder was toen hij het testament opstelde. De rechter was het met de huisarts eens dat er onvoldoende concrete aanwijzingen waren dat de patiënt wilsonbekwaam was. De onterfde broer had dus geen recht op inzage.

De kern

- De onterfde broer van een nabestaande vraagt inzage in medisch dossier.
- Dan kan alleen als er aantoonbaar een zwaarwegend belang is.
- De broer leverde onvoldoende aanwijzingen dat de patiënt wilsonbekwaam was.

Wat vindt u?

Wij zijn nieuwsgierig naar uw vragen of opmerkingen over dit artikel.

Mail ze naar Annemieke Maatje

af.maatje@das.nl

Van advies tot procedures

De gezondheidsrechtjuristen van DAS: van advies tot procedures

De gezondheidsrechtjuristen van DAS hebben ruime ervaring in de zorgsector. Elke dag staan wij zorgprofessionals bij met advies, juridische hulp of het voeren van procedures. Iedere jurist vanuit diens eigen specialisme.

Uw zorg, onze zorg: voor iedereen

Wij helpen alle mensen die in de zorgsector werken: verzekerd of niet verzekerd. Denk hierbij aan artsen, tandartsen, apothekers, paramedici, psychologen, verloskundigen, verpleegkundigen, alternatieve geneeskundigen, diergeneeskundigen. Maar ook voor de mensen die werkzaam zijn in ziekenhuizen, revalidatie- en verpleeginstellingen, particuliere zorginstellingen of zelfstandige behandelcentra.

Wij zijn er als u juridische hulp nodig heeft

In de dagelijkse praktijk kunt u allerlei conflicten tegenkomen.

- Een conflict met de zorgverzekeraar over de vergoeding van de geleverde zorg.
- Een conflict over de beëindiging van uw arbeidscontract.
- Een conflict tussen de leden van een medisch specialistisch bedrijf en de Raad van Bestuur in een disfunctioneringstraject.

Op die momenten krijgt u van ons alle ondersteuning die u nodig heeft. En wordt u binnen uw zorginstelling, bij uw beroepsorganisatie of bij een van de medische tuchtcolleges geconfronteerd met een klacht? Wij weten welke impact zo'n klacht op u kan hebben. Zij aan zij met u voeren wij verweer. U kunt vertrouwen op onze ruime ervaring.

Staand van links naar rechts: Saskia van Rixvoort-Wesselingh, Lisette Greebe, Anne Hiddinga, Sascha Dik en Annemieke Maatje. **Zittend:** Dorothy Schut-Wolfs en Patricia Keuning-Taapken. **Niet op de foto:** Thomas Meulemans.

Heeft u advies of juridische hulp nodig?

Mail naar zorg@das.nl

Of u verzekerd bent of niet. Wij helpen u! Ook met mediation. Bijvoorbeeld bij een onderling geschil binnen uw maatschap.

Op www.das.nl/zorg vindt u informatie over onze rechtsbijstandverzekering DAS voor de Zorg.